

MAMLAKATIMIZDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI VA USULLARI

Jumayeva Zamira

Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10976595>

Annotatsiya. Maqolada kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sub'ektlarining rivojlanishi qayd etilgan. Ishbilarmonlik muhitini yaxshilashga doir mulohazalar keltirilgan. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish va ularni erkin faoliyatlari uchun ishbilarmonlik muhitini yanada qulaylashtirish borasidagi chora- tadbirlar to'g'risida muallif yondashuvlari bayon etilgan. Ushbu sektorda shakllangan muammolar tahlil etiladi. Shuningdek, ularni hal etish uchun ayrim takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: ishbilarmonlik muhiti, kichik biznes, xususiy tadbirkorlik, kichik biznes sub'ektlari, manfaatlar.

WAYS AND METHODS OF DEVELOPING SMALL BUSINESS AND PRIVATE ENTREPRENEURSHIP IN OUR COUNTRY

Abstract. The article mentions the development of small business and private business entities. Considerations for improving the business environment are given. The author's approaches to the development of small business and private entrepreneurship and measures to facilitate the business environment for their free activities are described. Problems formed in this sector are analyzed. Some proposals have also been developed to solve them.

Key words: business environment, small business, private entrepreneurship, small business entities, interests.

ПУТИ И МЕТОДЫ РАЗВИТИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА И ЧАСТНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В НАШЕЙ СТРАНЕ

Аннотация. В статье отмечено развитие субъектов малого бизнеса и частного предпринимательства. Приводятся соображения по улучшению бизнес-среды. Описаны авторские подходы к развитию малого бизнеса и частного предпринимательства и меры по облегчению бизнес-среды для их свободной деятельности. Анализируются проблемы, сформировавшиеся в этом секторе. Для их решения также разработаны некоторые предложения.

Ключевые слова: бизнес-среда, малый бизнес, частное предпринимательство, субъекты малого предпринимательства, интересы.

KIRISH

O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivojlanishi va mazkur sektorni davlat tomonidan tartibga solinishi yanada faollashib bormoqda.

Mamlakatdagi ishbilarmonlik muhitining tobora kengayishi kichik biznes sub'ektlarining rag'bat asosidagi faoliyatini ta'minlashga olib kelmoqdaki, deyarli barcha tarmoqlardagi kichik biznes sub'ektlari yildan- yilga miqdor jihatidan ortib bormoqda.

ADABIYOTLAR SHARHI

Prezidentimiz Sh.Mirziyoev tomonidan 2019 yilni "Faol investitsiyalar va ijtimoiy rivojlanish yili" deb e'lon qilinishi, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish yo'lida

tadbirkorlik manfaatlariga alohida e'tibor qaratish zarurligini taqazo etadi. Chunki «...ishbilarmonlik muhitini yaxshilash hamda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivoji uchun yanada qulay sharoitlar yaratishga qaratilgan chora-tadbirlarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash zarurligini barchamiz albatta yaxshi tushunamiz» [7].

Hozirga qadar kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish hamda ish-bilarmonlik muhitini qulaylashtirish masalalari xorijiy davlatlari iqtisodchilari tomonidan turlicha yondashuvlar asosida o'rganib kelingan. Masalan, E.Staley, R.Morse [8], A.Bruno, T.Tyebjee [17], W.Garther [20], K.Manning S.Birley, D.Norburn kabilar ish-bilarmonlik muhitini mamlakat yoki hudud miqyosida tadbirkorlikni rivojlanishiga olib keluvchi shart-sharoitlar sifatida tadqiq qilgan bo'lsalar, L.Dana, P.Davidsson, D.Swanson, L.Webster [7] kabilar esa o'z e'tiborlarini tadbirkorlik muhitiga ta'sir etuvchi tashqi omillarni o'rganishga qaratganlar.

Iqtisodchi B.Salimov esa "ishbilarmonlik muhiti" iborasini ishlatmagan bo'lsa-da, "har qanday biznes ma'lum muhitda faoliyat ko'rsatadi" [4] deb aytadi. Uning fikricha, o'sha "ma'lum muhit" "yo'l" qo'ysa, korxonalar o'z harakati tufayli oldiga qo'yilgan maqsadga erishishi mumkin.

TADQIQOT METODOLOGIYASI VA EMPIRIK TAHLIL

O'zbekistonda, bugungi kunda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sub'ektlariga bir qator qulayliklar yaratilmoqda. Xususan, 2018 yilning yakuniga kelib mamlakatda kichik biznes va tadbirkorlik faoliyatini boshlovchilar uchun "yagona darcha" tamoyili asosida davlat xizmatlarini ko'rsatish tobora kengaytirildi.

Bu esa "yagona darcha" markazlarini samarali boshqarish, ularning faoliyatini va boshqa davlat organlari bilan o'zaro hamkorligini tashkil etishga nisbatan tizimli yondashuvni belgilash imkoniyatini berdi.

Mamlakatimiz viloyatlaridagi mavjud ish-bilarmonlik muhitining qulayligini bir xil deb hisoblay olmaymiz. Sababi, bir hududda mavjud shart-sharoitlar boshqa hududda nisbatan torroq shakllanganligi sezilib turibdi. Buning uchun o'sha hududda ish-bilarmonlik muhitining qulaylashuviga haraqit berayotgan salbiy omillarni bartaraf etishga to'g'ri keladi.

Tadbirkor yoki hunarmandlarning xatti-harakatlarida iqtisodiy jarayonlar cheksiz amalga oshiriladiki, buning uchun qulay ish-bilarmonlik muhiti juda muhimdir.

Fikrimizcha, ish-bilarmonlik muhiti – tadbirkorlik sub'ektlarini erkin va ravon faoliyatlarini ta'minlash va ularga shart-sharoitlar yaratish borasida ko'riladigan chora-tadbirlar yig'indisini anglatadi. Bunday muhitda har birkorxonalar o'zining foydasini maksimal darajada ko'paytirishga harakat qiladi.

Biroq shunga qaramay joylarda u yoki bu tarzda shakllangan muammolarga duch kelish mumkin. Bu muammolar quyidagilarni o'z ichiga qamrab olgan:

– kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sub'ektlarida huquqiy madaniyatning yaxshi shakllanmayotganligi, joylarda ularning huquqlarini himoya qilish mexanizmining sust ishlayotganligi;

– mamlakatning eksport munosabatlarida kichik biznes sub'ektlarining sust ishtiroki, xususan, fermer va dehqon xo'jaliklarida yetishtirilayotgan mahsulotlarni eksportbop sifatini ta'minlashda o'ziga xos muammolarning mavjudligi;

– sanoat tarmog'idagi kichik biznes sub'ektlari faoliyatiga doir muammolar, masalan, ishlab chiqarish sohasidagi kichik biznes korxonalarida gaz yoki elektr tarmog'iga ulanishdagi

muammolarni mahalliy (viloyatlar) sharoitda hal etilmayotganligi va bunday muammolarni hal etishda tadbirkorlardan yuqori boshqaruv organlarining ruxsatnomalari talab etilayotganligi;

– tuman va viloyatlarda ijtimoiy infratuzilma ta'minotidagi nosozliklar, ya'ni elektr energiya, gaz ta'minotida uzilishlarning ro'y berishi, bu kabi muammolar kichik biznes sub'ektlari faoliyatidagi uzluksizlikni ta'minlay olmaydi;

– kichik biznes va tadbirkorlik sub'ektlarining moliyaviy, moddiy-texnika resurslari bilan ta'minlashda cheklovlarning mavjudligi;

– kichik biznes va tadbirkorlik sub'ektlari uchun sifatli xizmat ko'rsatishda bozor infratuzilmalari faoliyatida raqobatning sustligi va hokazo.

XULOSA VA MUNOZARA

Fikrimizcha, yuqoridagi mulohazalar o'z navbatida o'rinli bo'lib, kichik biznes sub'ektlari yo'lida to'siq bo'layotgan muammolarni hal etish bugungi kunda dolzarb hisoblanadi. Amalga oshirilayotgan islohotlar davomida kichik biznes sub'ektlarini rivojlantirish jabhalaridagi muammolarni hal etish va tegishli chora-tadbirlarini ko'rib borish har birimizning vazifamizga aylanishi kerak.

Shu nuqtai nazardan olganda, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish va ularni erkin faoliyatlari uchun ishbilarmonlik muhitini yanada qulaylashtirish borasida quyidagi choralarni qo'rish maqsadga muvofiqdir, xususan:

– har bir hududiy miqyosdan kelib chiqqan holda mahalliy boshqaruv idoralari tomonidan kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish va ishbilarmonlik muhitini yaxshilashga yo'naltirilgan chora-tadbirlarni qo'llash;

– kichik biznes va tadbirkorlik sub'ektlari faoliyatida mahsulot eksportini kuchaytirish va bu yo'nalishdagi muammolarni hal etish;

– kichik biznes va tadbirkorlik korxonalarini uchun investitsiyalar joriy etishni yanada kengaytirish va bunga ko'maklashish va hokazolar.

Yuqoridagilardan iborat chora-tadbirlar mamlakatimizda ishbilarmonlik muhitini yanada yaxshilashga o'zining ijobiy ta'sirini ko'rsatadi deb hisoblaymiz.

Kichik biznes va tadbirkorlikni faollashtirishga, innovatsion g'oyalarni keng joriy etishga va texnologiyalarni qo'llab-quvvatlashga jiddiy e'tiborni qaratish bu kabi muammolarni bartaraf etishga olib keladi.

REFERENCES

1. O'zbekiston Respublikasi Qonuni. "Tadbirkorlik faoliyatining jadal rivojlanishini ta'minlashga, xususiy mulkni har tomonlama himoya qilishga va ishbilarmonlik muhitini sifat jihatidan yaxshilashga doir qo'shimcha chora tadbirlar qabul qilinganligi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida". –T.: 2016 yil 29 dekabr, №O'RQ-418.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. "Tadbirkorlik faoliyatining jadal rivojlanishini ta'minlashga, xususiy mulkni har tomonlama himoya qilishga va ishbilarmonlik muhitini sifat jihatidan yaxshilashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida". –T.: 2016 yil 5 oktabr, PF-4848-son.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. "O'zbekiston Respublikasini yanada

- rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida". – T.: 2017 yil 7 fevral, PF-4947-son.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori. "Jahon banki va Xalqaro moliya korporatsiyasining «Biznes yuritish» yillik hisobotida O'zbekiston Respublikasining reytingini yaxshilashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida". –T.: 2019 yil 5 fevral, PQ-4160-son.
 5. Mirziyoev Sh. M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. –T.: O'zbekiston, 2017. – 104 b.
 6. Davronov, I. O., & Shadiyev, A. K. (2020). The cost-effectiveness of improving the quality of hotel services. *Academy*, (4), 40-42.
 7. Kayumovich, K. O., Gulyamovich, D. I., & Khudoynazarovich, S. A. (2020). Information and information technologies in digital tourism. Special issue on financial development perspectives of the life standard in Central Asia, 32.
 8. Khudoynazarovich, S. A. (2022). Features of evaluating the effectiveness of activities at the Bukhara State University. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 153-159.
 9. Shadiyev, A. (2022). FEATURES OF EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF ACTIVITIES AT THE BUKHARA STATE UNIVERSITY. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz)*, 23(23).
 10. Базарова, М. С., Шарипова, М., & Нуруллоев, О. (2021). "РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ" ДА АҲОЛИНИНГ ИШ БИЛАН БАНДЛИГИ ХУСУСИЯТЛАРИ. САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ, 482.
 11. Базарова, М. С. (2020). Развитие внимания дошкольников посредством дидактических игр. In *Исследования молодых ученых* (pp. 37-40).
 12. Бозорова, М. С. (2021). Глава 10. Стратегия внедрения цифровых технологий и современных методов в образовательный процесс. In *Инновационное развитие науки и образования* (pp. 122-132).
 13. Базарова, М. С. (2021). ЭКОНОМИКА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН И РОЛЬ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В ЕЁ РАЗВИТИИ. In *Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации* (pp. 350-354).
 14. Supieva, V. M., & Firuza, S. (2023). STRATEGIC WAYS OF IMPLEMENTING PERSONNEL POLICY IN COMMERCIAL BANKS. *THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY*, 1(7), 22-25.
 15. Khalilov, B. (2023). FINANCIAL INDICATORS OF BUSINESS EFFICIENCY IN COMPANIES. *Modern Science and Research*, 2(10), 835-839.
 16. Khalilov, B. (2023). FINANCIAL ELEMENTS OF BUSINESS STABILITY. *Modern Science and Research*, 2(12), 877-882.
 17. Xalilov, B. (2024). ISSUES OF IMPROVING THE FINANCIAL MECHANISM OF SMALL BUSINESS ENTITIES. *Modern Science and Research*, 3(1), 747-753.
 18. Xalilov, B. (2024). COBB-DOUGLAS PRODUCTION FUNCTION AND ITS IMPORTANCE IN BUSINESS MATHEMATICS AND ECONOMIC ANALYSIS. *Modern Science and Research*, 3(1), 754-758.

19. Khalilov, B. (2024). FOREIGN EXPERIENCE IN PERSONNEL MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 3(2), 974-978.
20. қизи Рахмонқулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ҲУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. " Экономика и туризм" международный научно-инновационной журнал, 6(14).
21. Rakhmonqulova, N. O. (2022). THE IMPACT OF THE DIGITAL ECONOMY ON RESOURCE CONSUMPTION. In *Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации* (pp. 476-480).
22. Rakhmonqulova, N. (2024). MAIN PRIORITY DIRECTIONS OF REGIONAL ECONOMY DEVELOPMENT. *Modern Science and Research*, 3(2), 371-375.
23. Sh, Y. D., & Rakhmankulova, N. O. (2021). Risks in the Process of Digitalization of Business Activities. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 1(2), 19-22.
24. Sh, Y. D., & Rakhmanqulova, N. O. (2021). Innovative approaches to the use of digital technologies in theeconomy. *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI*, 1(2), 77-80.
25. Rakhmonqulova, N. (2024). IMPORTANCE OF PERSONNEL MANAGEMENT IN BUSINESS DEVELOPMENT. *Modern Science and Research*, 3(1), 13-17.
26. Jumaeva, Z. K., & Gafurov, E. O. (2022). Fiscal policy in ensuring the economic security of the state. In *Экономическая безопасность социально-экономических систем: вызовы и возможности* (pp. 358-361).
27. Ruzmetov, B., Ruzmetov, S., Bakhtiyarov, S., Dzhumaeva, Z., & Juraev, K. (2023). Formation of supporting points for production growth based on diversification of the regional industry. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 449, p. 01001). EDP Sciences.
28. Жумаева, З. К. (2024). Необходимость инновационного подхода в управлении организациями.
29. Jumayeva, Z. K., & Mamadjonov, G. N. (2024). Ways to Strengthen Financial Control in the Utilization of State Budget Funds. *EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY*, 4(1), 61-64.
30. Жумаева, З. К. (2016). Эффективность стратегического управления предприятием. *Наука и образование сегодня*, (2 (3)), 60-62.
31. Жумаева, З. К. (2023). ПОТЕНЦИАЛ ИНВЕСТИЦИОННОЙ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ РЕГИОНА. *Gospodarka i Innowacje.*, 41, 333-337.
32. ЖУМАЕВА, З. СТРАТЕГИЧЕСКИЕ НАПРАВЛЕНИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ТОЧЕК ПРОИЗВОДСТВЕННОГО РОСТА В БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ. *ЭКОНОМИКА*, 4, 455-458.
33. Rasulova, N. N., & Jumaeva, Z. K. (2019). Uzbekistan oil and gas industry: history and development prospects. *Теория и практика современной науки*, (5 (47)), 52-57.
34. Жумаева, З. К., & Расулова, Н. Н. (2019). Инновационный путь развития экономики Узбекистана. *Теория и практика современной науки*, (5 (47)), 224-226.
35. Жумаева, З. К. (2019). СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В РЕГИОНАХ РЕСПУБЛИКИ

- УЗБЕКИСТАН. In *СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ СИСТЕМ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ* (pp. 148-152).
36. Жумаева, З. (2023). *МИРОВОЙ ОПЫТ РАЗВИТИЯ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ*. *Nashrlar*, 318-321.
37. To'rayevna, S. N. (2024). *YANGI IQTISODIYOT VA UNING MOLIYA BOZORLARIGA TA'SIRI*. *Gospodarka i Innowacje.*, (45), 333-339.
38. Sodiqova, N. (2024). *TECHNOLOGY DISCOURSE AND THE POLITICAL ECONOMY OF NEW MEDIA*. *Modern Science and Research*, 3(2), 376-384.
39. Sodikova, N. (2024). *THE MAIN DIRECTIONS OF PROVIDING THE BUSINESS SECTOR WITH QUALIFIED PERSONNEL*. *Modern Science and Research*, 3(1), 133-139.
40. Sodiqova, N. (2024). *TADBIRKORLIK SOHASINI MALAKALI KADRLAR BILAN TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI*. *Modern Science and Research*, 3(1), 123-132.
41. Toshov, M. (2024). *STRATEGIC MANAGEMENT OF HIGHER EDUCATION*. *Modern Science and Research*, 3(2), 461-468.
42. Toshov, M. (2024). *PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM*. *Modern Science and Research*, 3(2), 603-608.
43. Mirzabek, T. (2023). *Marketing Kommunikasiyalari Tizimida Og'r Muloqotlar Xususiyatlari*. *Innovations in Technology and Science Education*, 2(14), 388-391.
44. Hakimovich, T. M. (2023). *TA'LIM TIZIMI BOSHQARUVIDA PEDAGOGIK TAHLIL*. *Gospodarka i Innowacje.*, 42, 415-420.
45. Alimova, S. O. *FEATURES OF THE STRATEGIC MANAGEMENT SYSTEM OF INDUSTRIAL ENTERPRISES*.
46. Shamsiya, A. (2023). *HR MANAGEMENT AND COACHING IN THE INNOVATIVE ECONOMY AS A METHOD OF BUSINESS MANAGEMENT*. *Modern Science and Research*, 2(10), 712-717.
47. Abidovna, A. S. (2024). *THE ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN THE PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM*.
48. Рахматов, Ж. А., Алимova, Ш. А., & Бобомуродов, К. Х. (2021). *Стратегия инвестиционной политики Республики Узбекистан*.
49. Алимova, Ш. А., & Халимова, Д. Р. (2021). *СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ СТРАТЕГИЙ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН*. In *Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации* (pp. 340-344).
50. Alimova, S. (2023). *THE CONCEPT AND TASKS OF A MODERN MANAGEMENT SYSTEM ENTERPRISE PERSONNEL*. *Modern Science and Research*, 2(12), 1085-1090.
51. Alimova, S. (2024). *THE IMPACT OF E-ACCOUNTING IN MODERN BUSINESSES*. *Modern Science and Research*, 3(1), 928-932.
52. Alimova, S. (2024). *THE ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN THE PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM*. *Modern Science and Research*, 3(2), 385-390.
53. Abidovna, A. S. (2024). *FORMATION AND DEVELOPMENT OF CAREER AS*

- PERSONNEL TECHNOLOGY OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT. *Gospodarka i Innowacje.*, (45), 327-332.
54. Alimova, S. A., & Khaitov, V. S. (2022). ON THE WAY OF TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN APPLICATION OF ELECTRONIC MARKETING STRATEGIES OPPORTUNITIES. *PEDAGOGICAL SCIENCES AND TEACHING METHODS*, 303.
55. Akbarovna, N. N. (2024). OPPORTUNITIES FOR THE DEVELOPMENT OF CRYPTOCURRENCIES IN THE DIGITAL ECONOMY. *Gospodarka i Innowacje.*, (45), 320-326.
56. Akbarovna, N. N., & Bahodirovich, X. B. (2023). AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIYAVIY HISOBOTLARINI TUZISH TARTIBI.
57. Ikromov, E. (2024). SCIENTIFIC AND THEORETICAL BASIS OF INCREASING THE EFFICIENCY OF SERVICE ENTERPRISES. *Modern Science and Research*, 3(2), 103-109.
58. Ikromov, E. (2024). FEATURES AND ADVANTAGES OF SERVICE ENTERPRISES. *Modern Science and Research*, 3(2), 98-102.
59. Ikromov, E. (2024). THE IMPORTANCE OF MANAGERIAL WORK IN THE USE OF MODERN MANAGEMENT PRINCIPLES AND METHODS. *Modern Science and Research*, 3(1), 18-23.
60. Ikromov, E. (2024). CLASSIFICATION OF LEADERSHIP STYLES IN THE MODERN MANAGEMENT SYSTEM. *Modern Science and Research*, 3(2), 615-621.
61. Ikromov, E. (2023). PROBLEMS IN IMPROVING THE FORECASTING OF LOCAL BUDGET REVENUES. *Modern Science and Research*, 2(10), 794-797.
62. Mahmudovna, Q. G. (2024). RAQOBATDOSHLIKNI OSHIRISHDA INNOVATSION SALOHIYATNING AHAMIYATI.
63. Qudratova, G. (2024). THE IMPORTANCE OF INNOVATIVE POTENTIAL IN INCREASING COMPETITIVENESS. *Modern Science and Research*, 3(1), 933-938.
64. Qudratova, G. (2024). THE IMPORTANCE OF INNOVATIVE ACTIVITY IN INCREASING THE COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS. *Modern Science and Research*, 3(2), 1257-1261.
65. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2023). Oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligini oshirish. *Science and Education*, 4(7), 476-481.
66. Bustonovna, J. Z. (2024). IQTISODIYOTNI TARTIBGA SOLISHDA DAVLATNING ROLI.
67. Bustonovna, J. Z. (2024). O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINING BARQAROR O'SISHIDA SANOAT TARMOQLARINING AHAMIYATI.
68. Jumayeva, Z., & Nozimova, A. (2023). Palyno-Morphological Study of Allergenic Flora of Samarkand, Uzbekistan. *American Journal of Plant Sciences*, 14(5), 533-541.
69. Jumayeva, Z., Nurullayeva, N., Nozimova, A., Tursunboev, X., & Dosjanova, G. (2024). Dynamics and characteristics of allergenic plant pollen in the Republic of Uzbekistan. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 498, p. 02015). EDP Sciences.
70. Jumayeva, Z. (2024). IMPORTANCE OF INDUSTRIAL NETWORKS IN THE

SUSTAINABLE GROWTH OF THE ECONOMY OF UZBEKISTAN. *Modern Science and Research*, 3(2), 257-262.

71. Jumayeva, Z. (2024). THE MAIN WAYS OF EFFECTIVE WORK ORGANIZATION IN THE MODERNIZATION OF THE ECONOMY. *Modern Science and Research*, 3(2), 366-370.